

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI VAZIRLIGI
IXTISOSLASHTIRILGAN TA’LIM MUASSASALARI AGENTLIGI
HUZURIDAGI PEDAGOGIK MAHORAT VA XALQARO BAHOLASH
ILMIY-AMALIY MARKAZI**

**UMUMIY O‘RTA TA’LIM MUASSASALARIDA
BOSHLANG‘ICH TA’LIM YO‘NALISHI BO‘YICHA NOMZODLARINI
TANLOV ASOSIDA ISHGA QABUL QILISH SINIVI UCHUN
FOYDALANILADIGAN TEST TOPSHIRIQLARI
SPETSIFIKATSIYASI**

Toshkent – 2026

UMUMIY O'RTA TA'LIM MUASSASALARIDA BOSHLANG'ICH TA'LIM YO'NALISHI BO'YICHA NOMZODLARINI TANLOV ASOSIDA ISHGA QABUL QILISH SINOVI UCHUN FOYDALANILADIGAN TEST TOPSHIRIQLARI SPETSIFIKATSIYASI

Mazkur spetsifikatsiya boshlang'ich ta'lim yo'nalishi bo'yicha nomzodlarni ishga qabul qilish sinovida foydalaniladigan test topshiriqlarining mazmuni, qamrovi, turi, shakli, baholash mezoni va o'tkazilish tartibiga qo'yilgan talablarni aks ettiradi.

I. Umumiy tamoyillar

Baholashning asosiy maqsadi boshlang'ich ta'lim yo'nalishi bo'yicha nazariy bilimlari, amaliy ko'nikmalari va kasbiy kompetensiyalarini kompleks baholashdan iborat.

Test topshiriqlari kasbiy faoliyatda zarur bo'ladigan bilimlarni tanish va notanish vaziyatlarda qo'llash, muammoli holatni tahlil qilish hamda maqbul yechimni tanlashga yo'naltiriladi.

II. Me'yoriy asoslar

1. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirining 2026-yil 15-iyundagi 203-son "Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi tizimidagi davlat maktabgacha ta'lim tashkilotlari va umumiy o'rta ta'lim muassasalari xodimlarini tanlov asosida ishga qabul qilish chora-tadbirlari to'g'risida"gi buyrug'i.

III. Baholash qamrovi

Ona tili va adabiyoti fani bo'yicha 40 ta test topshirig'i taqdim etiladi va ularni bajarish uchun 60 daqiqa vaqt beriladi. Test topshiriqlarida yagona to'g'ri javobni talab qiladigan (Y1), moslashtirishni talab qiladigan (Y2) hamda ketma-ketlikni talab qiladigan (Y3) yopiq turdagi topshiriqlardan foydalaniladi. Test topshiriqlarining mazmun sohasi va baholanadigan bilim hamda ko'nikmalar bo'yicha taqsimoti quyidagi jadvalda aks etgan:

Test topshiriqlarining mazmun sohasi va baholanadigan bilim va ko'nikmalar bo'yicha taqsimoti

1-jadval

Mazmun soha	Baholanadigan konstruktlar	Testlar soni
1.O'qish savodxonligi		
1.1. Matnni o'qib tushunish va mantiqiy tahlil	- Ilmiy va badiiy matnlardan asosiy g'oya va faktlarni aniqlash; - Asarni mantiqiy tahlil qiladi va xulosa chiqarish; -Asar mavzusi, obraz va uslubiy yondashuvlarini aniqlash	3

1.2. Xalq og‘zaki ijodi	– Og‘zaki ijod namunalarini mazmun, g‘oya va shakl jihatdan tahlil qilish;	1
1.3. Adabiy janrlar. Badiiy san‘atlar	-Adabiyot nazariyasiga oid bilimlarni qo‘llash; -Janr xususiyatlari, badiiy san‘atlarni aniqlab farqlash;	2
1.4. O‘zbek va jahon bolalar adabiyoti vakillarining hayoti va ijodi	-Adabiy taqqoslash – o‘zbek, jahon adabiyoti va zamonaviy namoyandalarning asarlarini mazmuni va badiiy jihatini aniqlash; -Personajlar, voqealarni tahlil qilish; -Matndagi davriy izchillik, xronologiya, voqealar ketma-ketligi;	3
2. Ona tili		
2.1. Nutq tovushlari, imlo, fonetik hodisalar.	-Fonetik va orfografik – tovushlarni tahlil qilish; -Imlo qoidalarini amalda qo‘llash, fonetik hodisalarni farqlay olish;	2
2.2. O‘z va ko‘chma ma’no, omonim, paronim, sinonim, antonim, ibora	-So‘zlarning leksik ma’nolari, o‘z va ko‘chma ma’noni farqlash; -So‘zning shakl va ma’no munosabatiga ko‘ra turlarini aniqlash, ibora va tasviriy ifodalarning ma’nosini tahlil qilish;	2
2.3. Asos va qo‘shimchalar. Qo‘shimchalar tasnifi.	-So‘z tarkibini tahlil qilib, so‘zlarni ma’noli qismlarga ajrata olish. -So‘z yasovchi, lug‘aviy va so‘z o‘zgartuvchi qo‘shimchalarning vazifasini aniqlash hamda ularni nutqda to‘g‘ri qo‘llash;	2
2.4. Mustaqil so‘z turkumlari. Yordamchi so‘z turkumlari. Alohida olingan so‘zlar.	-Mustaqil so‘z turkumlari. Yordamchi so‘z turkumlari. -Ular turlarini tahlil qilish, shakldoshlik va ma’nodoshlikni farqlash, sodda yasama so‘zlarni aniqlash. -Grammatik birliklarni morfologik tahlil qilish – Mustaqil va yordamchi so‘z turkumlarini grammatik belgilar asosida farqlash;	4
2.5. Tinish belgilari	- Tinish belgilarining turlarini, qo‘llanish qoidalarini bilish; gapda tinish belgilarining ma’no va ohangga ta’sirini anglay oladi hamda yozma nutqda tinish belgilaridan to‘g‘ri va o‘rinli foydalanish;	1

2.6. Soʻz birikmasi, gap, gap boʻlaklari.	- Sintaktik tuzilmani – gap tarkibini, bogʻlanish turlarini, gap boʻlaklari bilan aloqaga kirishmaydigan boʻlaklarning gapdagi ahamiyatini tahlil qilish.	1
3. Matematika		
3.1. Natural sonlar. Kasr sonlar. Oʻnli kasrlar.	-Natural, butun va kasr sonlarni aniqlay olish; -Raqamlarning oʻrin qiymatini tushunish; -Butun va kasr sonlar oʻrtasidagi farqlash; sonlarni tartiblash; Kasr va butun sonlarni taqqoslash; -Berilgan sonni rim raqamlari bilan yozish;	4
3.2. Amallar va algebraik mulohaza	-Oʻzgaruvchilar va algebraik ifodalarni aniqlash; -Tenglama va tengsizlikni tuza olish; -Oddiy algebraik ifodalarni mantiqan soddalashtira olish; -Algebraik mulohazani tahlil qila olish;	4
3.3. Geometriya va oʻlchashlar	-Geometrik shakllarning perimetr va yuza va hajmini hisoblash; Shakl va oʻlchash natijalarini matematik formula bilan ifodalash; turli shakllarning perimetri va yuzasini taqqoslash; berilgan oʻlchovlar asosida geometrik masalalar yechish; -Oʻlchash natijalarini jadval, diagramma yoki chizma orqali ifodalash; oʻlchash natijalarini solishtirish;	2
3.4. Ehtimollik nazariyasi va maʼlumotlar bilan ishlash	Hodisa ehtimolligini tushunish; turli maʼlumotlar toʻplami va ehtimollik natijalarini taqqoslash; Maʼlumotlarni turli shakllarda (jadval, diagramma, grafik) oʻqiy olish va statistika koʻrsatkichlari orasidagi farqni tushunish;	2
4. Tabiiy fanlar		
4.1. Yer yuzasi, tabiiy hududlar, iqlim, landshaft, tabiiy resurslar	- Qitʼa va okeanlar, asosiy dengizlar. Tabiiy qirralar: togʻ, dasht, vodi, choʻl. Suv resurslari: daryolar, koʻllar, yer osti suvlari aniqlash; - Tabiiy hududlarning oʻziga xos xususiyatlari: iqlim, oʻsimlik va hayvonot dunyosi tushunish; Landshaftni	2

	shakllantiruvchi tabiiy jarayonlar. Mineral resurslarni farqlash;	
4.2. Hayotiy tizimlar va organizmlar	-Organizm va ekologik tizimlar asosiy xususiyatlarini aniqlash; Ekologik muhit va inson faoliyati bog'liqligini tushunish; Sog'lom turmush tarziga doir qarorlarni biologik asoslar bilan baholash; -O'simlik va hayvon organizmlarining asosiy qismlarini nomlay olish; Tirik organizmlarning klassifikatsiyasini amaliy vaziyatda qo'llash;	2
4.3. Fizik xossalar. Energiya. Yorug'lik. Harakat. Kuch.	- Tabiiy hodisalarning qanday omillar ta'sirida yuz berishini izohlaydi. Berilgan jismlarni fizik xossalariga ko'ra guruhlariga ajratish; Tabiiy hodisalar va jarayonlarning asosiy tushunchalarini, tabiiy modda va energiya xossalarini aniqlash; Hodisa va jarayonlarni tushunish;	1
5. Tarbiya		
5.1. Shaxsiy tarbiya va axloqiy qadriyatlar.	- Milliy va umuminsoniy qadriyatlarning mohiyatini hamda to'g'ri va noto'g'ri xatti-harakatlarni ajrata olish;	1
5.2. Ijtimoiy va fuqarolik tarbiyasi.	- Fuqarolik hissi va daxldorlik prinsiplarini real vaziyatlarda qo'llash, fuqarolik huquq va burchlarini farqlash;	1
Jami		40 ta

Kognitiv ko'nikmalar taqsimoti

2-jadval

T/r	Kognitiv daraja	Izohi
1	Bilish	Fanga doir nazariy ma'lumotlar, atamalar, qoidalar, tushunchalarni eslab qolish, ularning mazmuni, maqsadi va qo'llanishini tushunish

2	Qo‘llash	Bilim va tushunchalarni yangi (notanish) kontekstlarda qo‘llay olish
3	Mulohaza qilish	Faktlar, dalillar, fikrlarni taqqoslash, tahlil qilish, taxmin qilish va xulosa(lar) chiqarish

IV. Baholash mezonlari

Test topshiruvchining umumiy natijasini (raw score) hisoblash uchun har bir to‘g‘ri javob uchun 2,5 ball, noto‘g‘ri javob uchun ball berilmaydi. Umumiy eng yuqori natija 100 ballni tashkil etadi.

V. Imtihon tartibi

Test topshiruvchi imtihonga shaxsini tasdiqlovchi hujjat bilan keladi va test tashkilotchisi tomonidan belgilangan tartibga rioya qiladi. Imtihon boshlanishidan oldin test topshiruvchilarga topshiriqlarni bajarish hamda javoblarni belgilash tartibi tushuntiriladi.

Taqiqlangan vositalar: imtihon vaqtida mobil telefon, aqlli soat, planshet, quloqchin, elektron eslatma, ruxsat etilmagan bosma yoki elektron materiallardan foydalanish qat’iyan man etiladi.

Axloq va intizom: nusxa ko‘chirish, yordam so‘rash yoki yordam berish, imtihon davomida gaplashish, ruxsatsiz chiqish va nazoratchi ko‘rsatmalariga amal qilmaslik taqiqlanadi. Qoidabuzarlik aniqlanganda, belgilangan tartibda rasmiylashtiriladi va test topshiruvchi imtihondan chetlashtirilishi mumkin.

VI. Tavsiya etiladigan asosiy adabiyotlar

1. Aydarova U.B, Azizova N.Q: “O‘qish savodxonligi” darslik 1-sinf “Novda” Toshkent - 2024 y.

2. Aydarova U.B, Toirova M.E: “O‘qish savodxonligi” darslik 2-sinf “Novda” Toshkent - 2024 y.

3. Aydarova U.B, Toirova M.E: “O‘qish savodxonligi” darslik 3-sinf “Novda” Toshkent - 2023 y.

4. Aydarova U.B, Toirova M.E: “O‘qish savodxonligi” darslik 3-sinf “Novda” Toshkent - 2023 y.

5. Azimova I, Mavlonova K, Quronov S., Sh.Tursun, N.Hakimova, M.Siddiqov: “Ona tili” darslik 6 - sinf Respublika ta’lim markazi Toshkent – 2022 y.

6. Mavlonova K.M, Hakimova N.S, Siddiqov M.R., Qo‘ldosheva S.H: “Ona tili” darslik 5-sinf. (I, II qism): “Novda” Toshkent – 2024 y.

7. Yoʻldoshev Q.B., Olimjonov O.O., Yusufjonova N.N., Qambarova S.Q., Toʻxliyeva D.B.: “Adabiyot” darslik 5-sinf (I, II qism): “Novda” Toshkent - 2024 y.
8. Mirzayeva Z., Jalilov K.: “Adabiyot” darslik 6-sinf Respublika taʼlim markazi: Toshkent – 2022 y.
9. Toirova M. E, Boynazarova D. D: “Ona tili” darslik 3- sinf (1-4 qism) “Novda”: Toshkent - 2023y.
10. Toirova M. E, Boynazarova D. D: “Ona tili” darslik 4- sinf (1-4 qism) “Novda”: Toshkent - 2023y.
11. Repyova I. V: “Matematika” darslik 3-sinf (1-4 qism) “Novda”: Toshkent - 2023y
12. Repyova I. V: “Matematika” darslik 4-sinf (1-4 qism) “Novda”: Toshkent - 2023y
13. Usmanova O. V, Risyukulova Y. V: “Tarbiya”darslik 1- sinf “Novda”: Toshkent - 2024y.
14. Usmanova O. V, Risyukulova Y. V: “Tarbiya”darslik 2- sinf “Novda”: Toshkent - 2023y.
15. Usmanova O. V, Risyukulova Y. V: “Tarbiya”darslik 3- sinf “Novda”: Toshkent - 2023y.
16. Usmanova O. V, Risyukulova Y. V: “Tarbiya”darslik 4- sinf “Novda”: Toshkent - 2023y.
17. Tigay O.E, .Malikova Y.V, Kosyanenko S.V: “Tabiiy fan” darslik 1-sinf “Novda”: Toshkent - 2024y.
18. Tigay O.E, .Malikova Y.V, Kosyanenko S.V: “Tabiiy fan” darslik 2-sinf “Novda”: Toshkent - 2023y.
19. Tigay O.E, .Malikova Y.V, Kosyanenko S.V: “Tabiiy fan” darslik 3-sinf “Novda”: Toshkent – 2023 y.
20. Tigay O.E, .Malikova Y.V, Kosyanenko S.V: “Tabiiy fan” darslik 4-sinf “Novda”: Toshkent – 2023 y.

Qoʻshimcha adabiyotlar

1. Rahmatullayev Sh., Mahmudov N., Xolmanova Z., Oʻrazova I., Rixsiyeva K.: “Oʻzbek tili frazeologik lugʻati” Gʻ.Gʻulom: Toshkent – 2022 y.
2. Begmatov E.A., Madvaliyev A.R., .Odilov Y.R. “Oʻzbek tilining katta imlo lugʻati” “Kafolat print company”: nashriyoti Toshkent – 2023y.
3. Madvaliyev A., Mahkamov N., Xudoyberganova D., Odilov O.: “Oʻzbek tilining izohli lugʻati” “Oʻzbekiston nashriyoti” Toshkent – 2021y.

VII. Eslatma

Test topshiriqlari mazmuni tavsiya etilgan manbalarda aks etgan qonunchilik, kasbiy mazmun, tamoyil va yondashuvlar bilan moslashtiriladi. Biroq

topshiriqlar manbalardan to'g'ridan-to'g'ri olinmaydi. Test topshiriqlari talabgorning kasbiy vaziyatlarni tahlil qilish, bilimni amaliyotda qo'llash va asosli qaror qabul qilish ko'nikmalarini baholashga qaratiladi.